

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1698/19-E

Název	Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
Sídlo	Kolářského 414, 533 74 Horní Jelení
E-mail	info@zshj.cz
IČ	60157941
Identifikátor	600096262
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Pavla Nádeníková
Zřizovatel	město Horní Jelení
Místo inspekční činnosti	Kolářského 414, 533 74 Horní Jelení
Termín inspekční činnosti	16., 17. a 20. 1. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti provedené podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školný zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Dále hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání a posouzení jejich souladu s právními předpisy.

Charakteristika

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Kapacita školy (350) je naplněna na 65 %, v 11 třídách se vzdělávalo v době inspekční činnosti 229 žáků, z toho jeden s odlišným mateřským jazykem. Jeden žák plnil povinnou školní docházku v zahraničí. Speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány u 46 žáků, pro osm z nich škola vypracovala individuální vzdělávací plány. Vzdělávání v základní škole je vedeno podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Jelenka (JELenská ENVironmentální a KAmarádská škola)*. Škola je bezbariérová.

Do dvou oddělení školní družiny bylo aktuálně přihlášeno 60 účastníků (kapacita naplněna na 80 %). Ranní činnost probíhá v době od 6:15 do 7:40 hodin a odpolední od 11:35 do 16:30 hodin. Vzdělávání je uskutečňováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu. Úplata za zájmové vzdělávání je stanovena ve výši 50 Kč měsíčně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Organizace a řízení školy jsou promyšlené, funkční. Ředitelce školy se daří naplňování koncepčních záměrů, např. zaměření školy na environmentální témata vzdělávání, poskytování aktivních dovedností žákům, vytváření tvůrčího a vstřícného pracovního prostředí pro žáky i zaměstnance školy. Ve své funkci působí ředitelka dlouhodobě, úzce spolupracuje se svou zástupkyní, kterou ustanovila do funkce od září 2019. Vedení školy má vytvořen účinný vnitřní i vnější informační systém, přičemž většinu informací pracovníkům předává aktuálně průběžně při každodenním setkávání či prostřednictvím elektronické komunikace, další při poradách a pedagogických radách. Úroveň výuky je ředitelkou i její zástupkyní sledována (např. formou hospitační činnosti), závěry jsou zobecňovány a projednávány. Zavedené sebehodnocení pedagogů slouží vedení školy nejen k přehledu o dalších aktivitách pedagogů, mapování jejich práce a hodnocení, ale i ke stanovování cílů pro budoucí období. V rámci externího hodnocení pracuje škola také se zpětnou vazbou od zákonných zástupců žáků, kteří potvrdili souhlas a spokojenost s fungováním a směřováním školy.

Vedení školy vytváří vhodné předpoklady pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, samo se aktivně vzdělává, přínosná jsou setkání s pedagogy jiných škol v akci „Ředitel na živo“. Pedagogům je umožněna účast na několika vzdělávacích akcích ročně v souladu s potřebami školy i specifickými zájmy jednotlivých učitelů. V poslední době jsou podporovány zejména vzdělávací akce pro celou sborovnu, pedagogové často realizují sebevzdělávání formou samostudia. Přínosem je, že část učitelů zvyšuje svoje pedagogické možnosti poznatky ze vzájemných hospitací, v uplynulém období také uplatňováním tzv. „tandemové výuky“ vedené zejména při realizaci třídních či školních projektů. Pedagogický sbor je převážně kvalifikovaný, stabilizovaný, dochází většinou pouze k přirozené obměně sboru. Se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pracují dvě asistentky pedagoga. Z projektu je hrazena činnost školní asistentky.

Prostřednictvím školního řádu, vnitřního řádu školní družiny a dalších interních směrnic jsou nastavena účinná pravidla pro organizování činnosti školy. Žáci jsou přiměřenou formou poučováni o bezpečnosti při běžné činnosti i při akcích mimo školu, pozornost je věnována tématům ochrany člověka za mimořádných situací a dopravní výchově. Vypracovaný Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání podporuje rozvoj gramotností, bezpečné klima, environmentální výchovu, zdravý životní styl. Od čtvrtého do sedmého ročníku je v rámci

disponibilních hodin vyučována etická výchova, která žáky vede k vhodnému chování a životním hodnotám.

Materiálně technické podmínky školy byly od minulé inspekční činnosti dále zlepšeny. Významnou investicí bylo v rámci projektu *Zahrada, kde to žije* vybudování školní zahrady s venkovními odbornými učebnami, které výrazně podporují environmentální výchovu žáků. Ke zkvalitnění přírodovědně a prakticky zaměřených předmětů přispělo pořízení nového vybavení pro odbornou výuku (notebooky, měřicí přístroje, obměna a doplnění vybavení žákovské dílny, didaktické hry a pomůcky do jednotlivých předmětů).

Prostředí školy a tříd působilo čistě a esteticky. Přispívá k tomu i nápaditá tematická výzdoba, na které se svými výrobky podílejí sami žáci. Efektivitu vzdělávacího procesu příznivě podporovalo množství učebních materiálů na stěnách učeben, které byly zaměřeny na aktuálně probírané učivo.

Dvě samostatné prostorné učebny školní družiny vytvářejí příznivé podmínky pro zájmovou činnost účastníků. Jejich zařízení je funkční, odpovídá současným trendům, vybavení je každoročně inovováno, doplňovány jsou hry a hračky. Pro pohybovou relaxaci dobře slouží i další části školy (školní zahrada, dílna, tělocvična, hřiště). Školní jídelna nabídkou pestrého jídelníčku přispívá ke zdravým stravovacím návykům.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V navštívených vyučovacích hodinách na prvním stupni byli žáci po seznámení s cíli výuky učiteli vhodně motivováni. Většina času byla věnována procvičování a upevňování získaných znalostí a dovedností často formou aktivizujících činností. Žáci s vyučujícími dobře spolupracovali, dodržovali stanovená pravidla, chovali se ukázněně. Zájem o předmět učitelé podporovali zařazováním zajímavostí k učivu, žákům vytvářeli příležitosti pro objevování souvislostí a vyhledávání informací s vyvozováním závěrů. Hodiny byly pro žáky přínosné, logicky i námětově propojené. Většinou v nich převažovala komunikativní výuka založená v několika případech na aktivním učení. Zařazené metody často umožňovaly vzdělávání alespoň v části hodin mimo lavice, občas byly zařazovány pohybově-relaxační chvíle. Někteří učitelé kromě frontálních metod vedli výuku formou kooperačních činností ve skupinách či dvojicích s důrazem na rozvoj slovní zásoby a komunikačních dovedností, zařazovali prvky spolupráce mezi žáky vzájemně.

Na druhém stupni byla základem výuky frontální forma. Z výukových metod ve většině těchto hodin převládal zejména řízený rozhovor učitele se žáky prostřednictvím množství návodných otázek. Někteří vyučující podle potřeby vhodně zařazovali prvky skupinové a samostatné práce žáků. Použité metody a aktivity i zajímavá motivace většiny hodin výrazně přispívaly k vyšší efektivitě práce žáků a jejich zapojení do vzdělávání. V některých hodinách byly uplatněny efektivní formy procvičování s důrazem na upevnění učiva. Zadávané činnosti měly systém a řád, žáci většinou prokazovali návyky na zvolený styl práce. Zdařilé bylo rozvíjení slovní zásoby vymyšlením vlastních příběhů na určená slova. Pedagogové projevovali vstřícnost a důvěru v možnosti žáků, respektovali jejich pracovní tempo. Učivo bylo vhodně strukturováno a logicky provázáno. Zřejmý byl cíl učitelů o přiblížení probíraného učiva žákům např. propojováním s praxí, řešením konkrétních cvičení a slovních úloh. Funkční bylo využívání mezipředmětových souvislostí či aktualizace učiva. Učivo i činnosti žáků byly převážně jednotné, pouze občas byla zaznamenána dílčí diferenciací s ohledem na zájmy žáků o dané téma. Podpora žáků nadaných či rychleji pracujících zadáním náročnější práce byla zaznamenána pouze ojediněle.

Společným rysem většiny výuky byla vhodná podpora didaktickou technikou (kromě jiného uplatněna při hodnocení osvojení učiva nebo při vypracování domácí přípravy) a učebními pomůckami, což zlepšovalo názornost výuky a zvyšovalo její efektivnost. Většina učitelů poskytovala žákům okamžitou zpětnou vazbu, nechybělo sebehodnocení žáků, v menší míře byly zaznamenány také prvky vzájemného vrstevnického hodnocení. Ne vždy byla výuka uzavřena závěrečným shrnutím učiva a jeho upevněním nebo zhodnocením naplnění didaktických cílů a práce žáků.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami byli vzděláváni v souladu se závěry školského poradenského zařízení, podle doporučení se některým individuálně věnovaly dvě asistentky pedagoga. Vyučující těmto žákům poskytovali např. individuální podporu, prodlouženou dobu na vypracování zadaných úkolů, redukci zápisů, případně úpravu obsahu vzdělávání. Tato forma podpory byla funkční, asistentky pedagoga v rámci svého působení občas pracovaly i s dalšími žáky ve třídě. Jedna žákyně s diagnostikovaným mimořádným nadáním některé hodiny (v době inspekční činnosti předměty matematika a anglický jazyk) absolvovala se žáky vyššího ročníku. Podpora rozvoje jejího nadání směřuje k vykonání rozdílových zkoušek a přestupu do vyššího ročníku.

Činnost školní družiny je zaměřena zejména na výchovu účastníků ke smysluplnému trávení volného času s častými pohybovými činnostmi ve venkovním prostředí, podporuje aktivní seberealizaci účastníků. Náplň denních činností je celkově rozmanitá, často je zaměřena tematicky podle ročních období. Zařazované čtenářské, tělovýchovné, výtvarné, přírodovědné a další činnosti přispívaly k rozvoji vědomostí a dovedností účastníků. Jejich školní zátěž se dařilo kompenzovat střídáním různých aktivit a volnou spontánní činností. Pozitivem je jejich každodenní pobyt venku na školní zahradě, hřišti, vycházky do okolí, sportování, výlety.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků na úrovni tříd i jednotlivců. Celkové i individuální výsledky vzdělávání jsou vyhodnocovány pravidelně za každé čtvrtletí školního roku při jednání pedagogické rady, kde dochází především k sumarizaci a seznámení se statistickými výsledky hodnocení. Zpětnou vazbu o úrovni znalostí a dovedností žáků zjišťují učitelé vlastními evaluačními nástroji. Podpora rozvoje čtenářství, spolupráce s místní knihovnou i aktivní důraz na čtení s porozuměním vytvářejí předpoklad pro dobré výsledky ve vzdělávání. Pozornost je věnována rozvoji finanční gramotnosti a podpoře zdravého životního stylu, např. formou důrazu na šetření potravin. Žáci devátého ročníku na konci školního roku jako završení docházky veřejně obhajují svoji závěrečnou práci, kterou zpracovávají pod vedením určeného učitele více než půl roku. Učitelé sledují výsledky žáků v průběhu roku a v případě potřeby jim poskytují individuální pomoc. Žáci s rizikem školního neúspěchu využívají možnost pravidelného doučování, na prvním stupni podle doporučení navštěvují předmět náprava poruch učení. Plány pedagogické podpory v tomto školním roce uplatněny nebyly.

Škola informuje o průběhu a výsledcích vzdělávání zákonné zástupce prostřednictvím elektronických žákovských knížek, třídních schůzek a během osobních návštěv školy. Opakovaně obhajuje naplňování kritérií certifikátu *Rodiče vítáni*, v rámci kterého jsou pořádány např. odborně zaměřená tematická setkávání s rodiči žáků, besedy pro rodiče, dny otevřených dveří.

Ve školním roce 2018/2019 z celkově 232 hodnocených žáků prospělo 68 % s vyznamenáním, tři žáci vykonali úspěšně opravnou zkoušku, jeden žák neprospěl. Třem

žákům bylo hodnoceno chování sníženým stupněm za porušování školního řádu (nevhodné chování ke spolužákům, neomluvená absence, opakovaná drobnější porušení školního řádu). Neomluvená absence žáků není závažná, jeden žák měl celkem tři neomluvené hodiny. Pedagogové kladou důraz na osobní znalost jednotlivců, důvěru žáků a otevřenost v jednání s nimi. Při hodnocení chování žáků převažují pochvaly nad udělovanými kázeňskými opatřeními. Ve škole funguje žákovský parlament, jeho požadavky jsou podle možností vedením školy akceptovány (např. změny v jídelníčku školní jídelny, jídla na přání). Školní schránka důvěry je využívána minimálně stejně jako možnost zasílání anonymních připomínek prostřednictvím elektronické komunikace.

Škola se cíleně a systematicky zabývá problematikou prevence rizikového chování žáků a jejich bezpečnosti. Jednotlivá témata jsou přirozenou součástí vzdělávacího procesu, metodik prevence je zapracoval do *Minimálního preventivního programu*. Kromě zařazeného učiva v jednotlivých předmětech škola realizuje ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními a dalšími partnery řadu preventivních programů. Ty jsou systematicky rozvrženy do jednotlivých ročníků, kde komplexně řeší různé oblasti problémových jevů (např. besedy k předcházení šikaně a kyberšikaně, nebezpečí návykových látek, zlepšování vztahů v kolektivech, zodpovědné chování v oblasti partnerských vztahů). Pro nově vzniklé kolektivy šestých ročníků škola organizuje pravidelné adaptační kurzy. Školou zaznamenané náznaky šikany mezi žáky jsou podchycovány v začátcích, probíhají preventivní akce zaměřené na vztahové záležitosti (např. od čtvrté třídy pravidelná sociometrická šetření, zjišťování klima třídy, řešení vztahových záležitostí v předmětech etická výchova a občanská výchova). Se školním metodikem prevence úzce spolupracuje výchovný poradce. Pro učitele zajišťuje metodické a informační činnosti zejména při vypracování individuálních vzdělávacích plánů a jejich realizaci. Prostřednictvím sdíleného disku získávají všechny aktuální informace týkající se žáků s podpurnými opatřeními. V rámci evidence a péče o tyto žáky výchovný poradce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, včetně aktuálních telefonických konzultací. Vyhodnocování přínosu individuálních vzdělávacích plánů probíhá, potřebná opatření jsou přijímána.

Žáci se každoročně účastní řady sportovních turnajů (vybíjená, florbal, kopaná, atletika), pěveckých, recitačních a vědomostních soutěží (většinou na místní nebo okresní úrovni). Jsou účinným prostředkem v rozvoji kladných postojů žáků k životnímu prostředí, kulturním hodnotám, sportu a spolupráci s okolními školami i místními a partnerskými organizacemi. Vědomostní soutěže jim dávají zpětnou vazbu o jejich znalostech.

Škola se prezentuje v obci pořádáním kulturních vystoupení žáků při různých oslavách (např. vystoupení školního pěveckého sboru), pořádá akce pro rodiče a veřejnost (*Vánoční zpívání*, karneval). Žáci pravidelně navštěvují místní domov pro seniory. Významná je podpora mimoškolní a zájmové činnosti žáků. V rámci projektu *Aktivně i po škole 2* probíhaly v loňském školním roce např. klub zábavné logiky a deskových her a komunikace v cizím jazyce. Zájem žáků je o sportovní kroužky, několik kroužků funguje také při školní družině.

Závěry

Vývoj školy

- Další zkvalitnění materiálně-technických podmínek školy např. vybudováním školní zahrady,
- zlepšení hodnoticích forem ve výuce, uplatňování sebehodnocení žáků.

Silné stránky

- Promyšlené řízení školy s efektivním zařazováním zpětnovazebních procesů,
- podpora dalšího vzdělávání pedagogů (včetně akcí typu „celá sborovna“), vzájemné hospitace,
- výrazná podpora environmentální výchovy a etické výchovy,
- pestrá nabídka zájmové a mimoškolní činnosti,
- systematické zlepšování podmínek a možností vzdělávání z prostředků projektové činnosti.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně efektivní diferenciacce učiva s ohledem na žáky nadané a rychleji pracující,

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Podporovat žáky nadané a rychleji pracující nabídkou dalších rozvíjejících činností,
- věnovat více času shrnutí a upevnění učiva v závěru hodin.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Potvrzení ve funkci ředitelky školy ze dne 1. 8. 2019
2. Školní matrika, školní rok 2019/2020
3. Zápisy z pedagogických rad, školní roky 2018/2019, 2019/2020
4. Rozvrh hodin 1. – 9. ročníku, školní rok 2019/2020
5. Školní řád základní školy s platností od 1. 9. 2018
6. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků s platností od 1. 9. 2017
7. Vnitřní řád školní družiny s platností od 1. 9. 2015
8. Vnitřní řád školní jídelny s platností od 2. 7. 2019
9. Organizační řád školy s platností od 1. 9. 2018
10. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Jelenka* s platností od 1. 9. 2017
11. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 12. 2019
12. Kniha úrazů, školní rok 2019/2020
13. Třídní knihy, školní roky 2018/2019, 2019/2020
14. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2019/2020
15. Zápisní lístky, školní rok 2019/2020
16. Plán výchovného poradce, školní rok 2019/2020
17. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2019/2020
18. Minimální preventivní program školy, školní rok 2019/2020
19. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2018/2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Marta Hunalová v. r.

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor

Mgr. Jaroslav Loučka v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

V Pardubicích 31. 1. 2020

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Pavla Nádeníková,
ředitelka školy

Ing. Pavla Nádeníková v. r.

V Horním Jelení 6. 1. 2020